

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch (przewodniczący)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Ryszard Witkowski (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej del. do Prokuratury Krajowej
Krzysztofa Urgacza,

w sprawie **K. H.**

skazanego z art. 681 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny
(Dz.U.2022.655),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 7 grudnia 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mikołowie

z dnia 19 maja 2022 r., sygn. akt II K 117/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Mikołowie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W dniu 30 marca 2022 r. Prokurator Rejonowy w Mikołowie skierował do Sądu Rejonowego w Mikołowie akt oskarżenia przeciwko K. H. podejrzanemu o to, że w dniu 15 września 2021 r. w [...] wbrew obowiązkom wynikającym z ustawy nie stawiał się do kwalifikacji wojskowej przed właściwą komisją lekarską, tj. o czyn z art. 224 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Rejonowy w Mikołowie wyrokiem z 19 maja 2022 r. sygn. akt II K 117/22 uznał oskarżonego K. H. za winnego tego, że w dniu 15 września 2021 r. w [...] wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy nie stawiał się do kwalifikacji wojskowej przed właściwą komisją lekarską w określonym terminie i miejscu, kwalifikując ten czyn jako występki z art. 681 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny i wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na 30 (trzydzieści) zł.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 26 maja 2022 r.

Kasację od tego wyroku - na korzyść K. H. – wywiódł Prokurator Generalny, zarzucając mu rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k., polegające na pominięciu zmian stanu prawnego, wprowadzonych ustawą z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U.2022 poz. 655) istotnych dla odpowiedzialności za przypisany K. H. czyn z art. 681 pkt 1 ustawy o obronie Ojczyzny i skazania go za przestępstwo, mimo iż zachowanie realizujące znamiona tego czynu stanowi wykroczenie, co do którego orzekanie w związku z tym, stosownie do brzmienia art. 684 tej ustawy, następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (dalej k.p.s.w.).

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Mikołowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna. Rację ma skarżący wywodząc, że w sprawie doszło do naruszenia prawa materialnego. Sąd Rejonowy w Mikołowie zaskarżonym wyrokiem skazał K. H. za popełnienie występku z art. 681 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, wymierzając mu - przy zastosowaniu przepisów art. 33 § 1 i 3 k.k. - karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 30 zł każda. Procedując w tej sprawie już po wejściu w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny [stosownie do brzmienia której (art. 823 pkt 2) utraciła moc ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2022 poz. 655 z dnia 2022.03.23)], stosując art. 681 pkt 1 ustawy nowej – nie zauważył, że przypisany K. H. czyn, będący w czasie jego pełnienia przestępstwem, na mocy przywołanej ustawy z dnia 11 marca 2022 r., stał się wykroczeniem. Zgodnie bowiem z treścią art. 684 tej ustawy: „Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 681 - 683, następuje na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia”. W konsekwencji błędnie przyjął, że K. H. dopuścił się występku, a nie wykroczenia. W tej sytuacji bezdyskusyjne jest, iż w stanie prawnym obowiązującym w dniu orzekania, K. H. nie powinien zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej za przestępstwo, lecz jedynie za wykroczenie ze wszystkim tego konsekwencjami dla niego oczywiście korzystnymi, tak procesowymi jak i materialnymi - na które trafnie wskazano w uzasadnieniu kasacji. Co prawda za wykroczenie z art. 681 pkt 1 ustawy o obronie Ojczyzny również można wymierzyć sprawcy karę grzywny, jednak w myśl art. 24 § 1 k.w. - który winien znaleźć zastosowanie w analizowanej sprawie - karę taką należy określić kwotowo, a nie w stawkach dziennych.

Zważywszy powyższe, należało zgodzić się ze skarżącym, że stwierdzone uchybienie było rażące, albowiem doprowadziło do niezasadnego przyjęcia, że czyn określony w art. 681 pkt 1 omawianej ustawy stanowi występki, a nie wykroczenie i miały istotny, dalece niekorzystny wpływ na treść wyroku skazującego K. H., w szczególności gdy wziąć pod uwagę orzeczenie grzywny w stawkach dziennych, okres przedawnienia wykonania kary, a także okoliczności związane z umieszczeniem zaskarżonego skazania w rejestrze osób karanych. Przesądza to o konieczności uchylenia zaskarżonego rozstrzygnięcia. Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, uwzględniając okoliczność, iż w realiach niniejszej sprawy nie

doszło jeszcze do przedawnienia karalności wykroczenia. Stosownie bowiem do treści art. 45 § 1 k.w., w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 poz. 966), obowiązującym od dnia 1 czerwca 2017 r., karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok, zaś w przypadku, gdy w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem dwóch lat od zakończenia tego okresu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i piśmiennictwie prawniczym wskazano, że w przypadku wszczęcia postępowania przed upływem roku od daty popełnienia wykroczenia, dwuletni termin rozpoczyna swój bieg dopiero z chwilą zakończenia podstawowego rocznego terminu przedawnienia (*zob. np. wyroki: z 13 grudnia 2018 r. sygn. akt IV KK 490/18; z 8 maja 2019 r. sygn. akt III KK 678/18; T. Bojarski (red.), Kodeks wykroczeń. Komentarz, LEX/el. 2020*). W praktyce oznacza to, że jeżeli postępowanie wszczęto przed upływem roku od czasu popełnienia wykroczenia, karalność wykroczenia ustaje z upływem 3 lat od jego popełnienia. Realia procesowe niniejszej sprawy jednoznacznie wskazują, iż termin ten nie upłynął, wobec czego nie wchodzi w grę umorzenie postępowania wobec K. H.

Sąd Rejonowy w ponownym postępowaniu, stosownie do treści art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.s.w. i art. 109 § 2 k.p.s.w., uwzględni powyższe zapatrywania prawne nie tylko co do rangi czynu zabronionego stypizowanego w art. 681 pkt 1 w zw. z art. 684 ustawy o obronie Ojczyzny, ale i interpretacji art. 45 § 1 k.w. oraz podjęcie czynności procesowe określone w przepisach Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, zmierzające do nadania właściwego trybu dalszego postępowania w tej sprawie, mając również na uwadze, że zgodnie z art. 45 § 2 k.w. w razie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia przedawnienie biegnie od daty uchylenia rozstrzygnięcia (*zob. wyrok SN z 13 lipca 2023 r. sygn. akt IV KK 176/23 i powołane tam judykaty*).

[PGW]

[ms]